

Obsah

Úvodem – – – 5

I/ Z teorie literatury

Ironie a hermeneutika – dvě metody interpretace – – (13) 7

Text a předpoklady textu – – – 21

Dvojí koncepce uměleckého textu – – – 25

Pojmoslovná iniciativa ruské „formální školy“ – – – 38

Jurij Tyňanov a problém „literárnosti“ – – – 52

O struktuře a „strukturním myšlení“ – – – 59

Konflikt konvence (tradice) a originálního názoru
(kreativity) v literární vědě – – – 69

Poznámky o pojmu „světové literatury“
v současné filosofické diskusi – – – 78

Dědictví Paula van Tieghema
a dnešní komparatistika – – – 88

K povaze „show“. Estetika „distance“ a estetika
„performance“ – – – 94

II/ Ruská identita a ruská literatura

(Duchovní život Ruska v 19. století)

Hledání ruské identity. Čtyři podoby Ruska
v literární a myslitelské tradici – – – 109

„Mise“ ruské literatury.

Rusko v očích Nauma Berkovského – – – 131

Lidská jedinečnost u zrodu ruské prózy.

Novely N. M. Karamzina – – – 137

Dva zdroje ruské básnické epiky.

Balady V. A. Žukovského – – – 152

Puškin a jeho „národní“ tragédie – – – 166

Titanismus a romantická ironie.

K Puškinovu titanismu – – (183) 12

Puškinova cesta do hloubek Ruska – – – 195

- Gogolovo symbolické město – – – 217
 Senzualita a počátky ornamentální prózy.
 Novely N. F. Pavlova – – – 230
 ✓ Životní gesto a gesto literární.
 Alexandr Marlinskij – – – 256
 Puškinova dvojí tvář u jeho následovníků.
 Lermontov a Někrasov – – – 268
 Gončarov a tzv. ruská otázka – – – 276
 Pocit kosmického víru.
 Fjodor Ťutčev – – – 285
 Fragmenty kosmického celku.
Ruské noci V. F. Odojevského – – – 289
 Román „toku života“.
Vojna a mír Lva Tolstého – – – 306
 Slovanská myšlenka a ruské slavjanofilství.
 Několik poznámek o dávné otázce – – – 316
 Mlčení světa.
 Vladimir Solovjov o ruské tradici – – – 324

III/ Moderní ruská literatura a duchovní život 20. století

- Čechov a „konec epochy“ – – – 333
 Skeptik skoro neruský. Ivan Bunin – – – 336
 Rozanov protiruský... a ruský – – – 339
 Romantismus v dramatech Mariny Cvetajevové – – – 345
 Posvátné dary všednosti.
 Arkadij Averčenko – – – 354
 Petrohrad – město helénismu.
 Konstantin Vaginov – – – 364
 Pilňakova „pravěká tma“ – – – 373
 Kritika utopického rozumu.
 Jevgenij Zamjatin – – – 376
 Psychologie umění a povaha uměleckého zážitku.
 Ke koncepci L. S. Vygotského – – – 379
 Německá romantika v ruském pohledu.
 Kniha N. J. Berkovského – – – 391
 Od estetiky k teorii textu. Nad knihou posmrtně
 vydaných náčrtů M. M. Bachtina – – – 398
 Poznámka o sémiotice kultury
 v díle J. M. Lotmana – – – 417
 • Nabokov – světový, a přece ruský... – – – 422
 Tři skryté puškinské motivy
 • v díle Vladimira Nabokova – – – 428

- Poetika Vladimira Nabokova a problém autorství – – – 453
- Solženicynův nářek nad úpadkem Ruska – – – 461

IV/ Z české kultury

Puškin dvě stě let po svém narození.

Peripetie českého zájmu o Puškinův román – – – 471

Prach hrobů a úzkost srdce.

Topika a motivika sentimentalismu
v raném díle Jana Nerudy – – – 481

Masarykovo myšlení a Rusko – – – 503

Václav Černý a „sebeabdikace“ evropské kultury – – – (515)

Moderní román: ztráta společného prostoru

a lidská senzibilita – – – (523)

Realita uměleckého díla.

Zdeněk Mathauser – – – 532

Záření původních vrstev smyslu.

Eseje Michala Ajvaze – – – 543

Český román? Vaculíkův *Český snář* – – – (549)

Téměř neviditelná dvojznačnost románu – – – 555

Přes práh domova. K diskusi o „světovosti“

české prózy – – – (560)

Jmenný rejstřík – – – 569

Ediční poznámka – – – 581

Výběr z prací Vladimíra Svatoně – – – 586